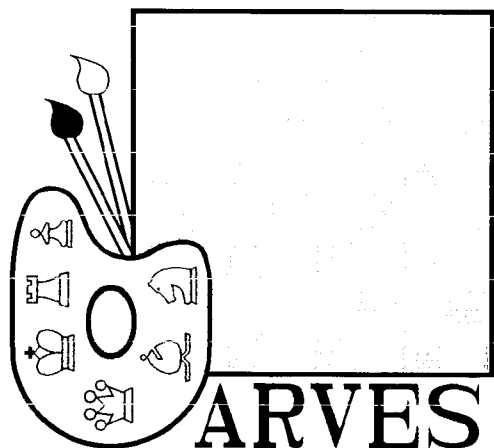


EBUR

Orgaan van de

ALEXANDER RUEB VERENIGING

voor Schaakeindspelstudie



Kwartalschrift, 8e jaargang, nummer 2, juni 1996

Redactioneel

door Harold van der Heijden

Mocht u tijdens het drukke sportseizoen nog vrije tijd over hebben, dan hoeft u zich niet te vervelen. Natuurlijk is hier de nieuwe *EBUR*, maar daar laat u natuurlijk desnoods een wedstrijd van het Nederlands voetbalelftal voor schieten.

Hier in 's-Hertogenbosch kunnen we aan het einde van deze maand helemaal onze borst natmaken. Ik heb goede hoop nog een paar toegangskaartjes voor de Tour te kunnen bemachtigen, want anders schijn ik niet meer bij mijn eigen huis te kunnen komen.

Maar dit nummer bevat meerdere besprekingen van onlangs verschenen boeken op eindspelstudiegebied. Dus als u ook geen fiets- of tennisliefhebber bent, en u bovendien de olympische spelen in Atlanta worst zullen zijn, dan valt er toch heel wat plezier te beleven de komende maanden. Op deze pagina treft u nogmaals de afbeelding aan die in de kافت van mijn boek *Pawn Promotion to Bishop or Rook in the Endgame Study* is verwerkt. Mogelijk wil ik ook in toekomstige nummers van *EBUR* met afbeeldingen en/of foto's van componisten gaan experimenteren. De afgebeelde Ignazio Calvi (1797-1872) introduceerde zowel de looper- als de toren-promotie in de eindspelstudie. Verdere details vindt u in mijn boek op pagina 16 en verder.

Tot mijn groot genoegen kan ik u ook nog verblijden met een artikel van Walter Veitch. Die kennen de meeste leden waarschijnlijk nog wel van zijn serie artikelen in *EG*. Of de door hem gekozen titel slaat op zijn lange afwezigheid in de studie-wereld, of op de studie die hij behandelt, moet u zelf maar uitmaken.

De progressie op gebied van een ARVES studie-web-site op Internet is mager te noemen, maar we beloven beter! Zoals op de laatste bijeenkomst door Harm Benak werd aangekondigd, wordt dit waarschijnlijk een compositie-web-site, omdat er

gezamenlijk met de probleemvrienden aan wordt gewerkt. Mocht u over ideeën/ervaring beschikken, aarzel dan niet om met Harm contact op te nemen. Trouwens hij is sinds kort ook per E-mail bereikbaar; zijn adres treft u aan in de colofon.

In het najaar wordt er door ARVES weer een oploswedstrijd georganiseerd (zie de mededelingen van onze voorzitter). Er zal ook een computer meedoen! Laten we hopen dat de selectie van de op te lossen studies op betere wijze zal plaatsvinden dan begin dit jaar voor een internationaal oplostoernooi in Duitsland. Daar was één van de 'op te lossen' studies de beroemde losse-dame-zet studie van Mitrofanov!!

Uw medewerking voor het volgende nummer wordt zeer op prijs gesteld. Kopij s.v.p. inzenden voor:

1 september 1996



4324 - part 1

by Alain Pallier

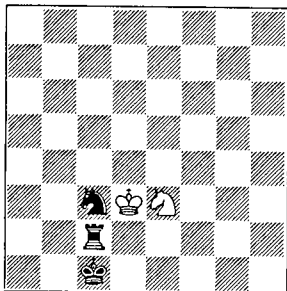
Akobiya's heavy anthology volumes have been welcomed with some severity in *EBUR* pages (see *EBUR* 1/1995 4232 p20-21 and in *EBUR* 3/1995 4492 p9-12, also *Minor and Major Mistakes*, *EBUR* 2/1995, p9-11). This time, I'd like to test differently the third volume of Akobiya's "world anthology" (4324) devoted to positional draw.

In a two-page preface, Akobiya presents his aims. At the end of his preface, he writes: 'I am very sorry that it is impossible to collect all studies for the anthology (approximately 5-8% is absent)'.

Two years ago, I collected positional draw studies in which White, with one knight, draws against rook and knight (0395 GBR class). My idea then was to make an analytical book like *Knights Ahead!* (devoted to 0406 draw studies). But I never found enough energy for working on that plan, despite of having collected all the available material, thanks to Harold's DB. When I received Akobiya's book, I thought that it could be interesting, in order to test the book's value in a specific field, to compare the 0304 material in 4324 and in the DB.

The first positional draw in the book is P923. The position at

one moment is an equilateral triangle:



P923: BTM

The black rook is blocked by black pieces: the only square available is the one where the rook attacks the white knight (on e2), that has just to jump to c4 preventing black's king from moving on b2: 13 studies are grouped (#1158 / #1170, P923), the first one by Fritz (1955), the latest one by Mishin (1985). But is #1158 Fritz (add white king at e4) exactly P923? after 4.♘d2 ♜f2, the black configuration is the same (♙g2, ♜f2, ♚e2) but not the white configuration (♘d2 instead of e4, ♙d3 instead of e3).

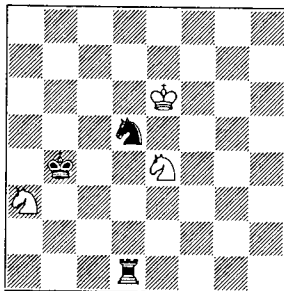
Another, one by Pogosjants (#1248, 1982) is a synthesis of two positional draws and #4310, by Badaj is the same study as #1161! (such inaccuracies in the classification occurs quite often

in Akobiya's books). One study lacks in that group:

G.Zakhodiakin

[=0305.00e6b4]

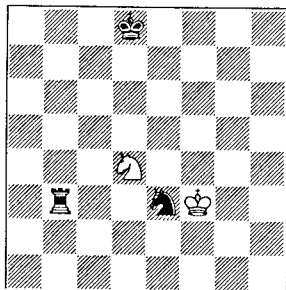
Shakhmaty v SSSR 1965 hm



1) White to play and draw

1.♙e2+ ♔b3 2.♘d4+! ♜xd4
3.♙e5 ♜d1 4.♘f2 ♜d2 5.♙e4
♜d1 6.♘f2 ♜f1 7.♙e4 =.

Another rich positional draw is P1318: a new triangle (isosceles) is drawn:



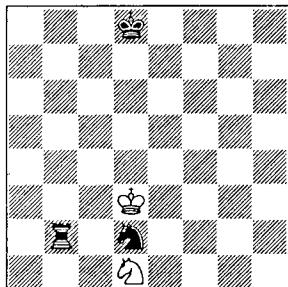
P1318: BTM

Some remarks are necessary:

a) in that position, the black rook has three squares: 1...♖a3, 1...♖c3 or 1...♖d3: after White 2.♙b5 ♖d3 3.♙e4! deprives Black from the d3 square, forcing the black rook to go back to b3. In some cases the white king is already on e4.

b) From a3, Black also has the possibility of attacking the white king from a5: coming back on d4 suffices for White since ♖e5 is punished by a fork on c6. This is only possible when the white king is still on f3.

Akobiya makes no distinction between two positional draws often combined in these studies: The isosceles triangle



P3138b: BTM

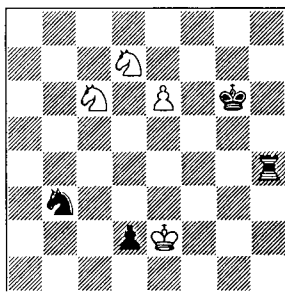
is also indexed P3138, but the black rook only has one square instead of two. Both are in the following study - the first one historically:

E.Zepler

[=0305.11e2g6]

Neue Leipziger Zeitung 1932

1Pr (#3768/4324)



2) White to play and draw

1.♙ce5+ ♙g7 2.♙f3

a) 2...♖h1 3.♙xd2 ♖h2+ 4.♙d3 ♙xd2 5.e7 ♙f7 6.♙f6 ♙xe7 7.♙g4 ♖g2 8.♙e3 Rf(h)2 9.♙g4 ♖f4 10.♙e3 =.

b) 2...♖e4+ 3.♙d1 ♖a4 4.♙e2 ♖a1 5.♙xd2 ♖a2 6.♙d3 ♙xd2 7.e7 ♙f7 8.♙f6 ♙xe7 9.♙d5+ ♙d8 10.♙c3 ♖b2 11.♙d1 ♖a2 12.♙c3 =.

Studies #3621-3637 (with the exception of #3636, obviously a mistake since it's a 0460.00 positional draw!) end with a simple P3138 [among these #3631 was unknown to me] and studies #3768-3773 end with a synthesis of two P3138 [unknown to me: #3771, 3773].

Again some remarks are necessary:

#3622 should be classified among the P3138x2.

#3624 is by J.Hannelius and not by Hannemann!

#3625 is by A.Kopnin (it is duplicated, see #3770, with the right author!) and not by Kalinin.

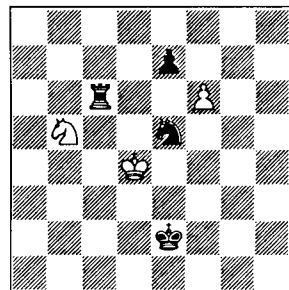
#3626 black rook lacks on h8.

Several studies also lack:

H.Rinck

[=0304.11d4e2]

Chess 1938



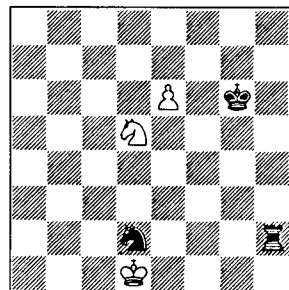
3) White to play and draw

1.fxe7 ♖e6 2.♙d5 ♙xe7 3.♙d4+ ♙d3 4.♙f5 ♖e8 5.♙d6 ♖e7 6.♙f5 (B).

L.Prokes

[=0304.10d1g6]

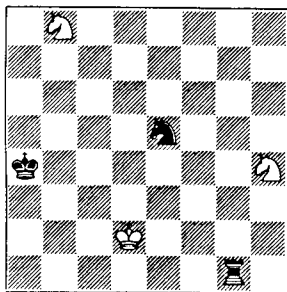
Sach 1944



4) White to play and draw

1.e7 ♙f7 2.♙f6 ♙xe7 3.♙g4 ♖h4 4.♙e3 ♖h2 5.♙g4 ♖g2 6.♙e3 ♖f2 7.♙g4 ♖f4 8.♙e3 = (A).

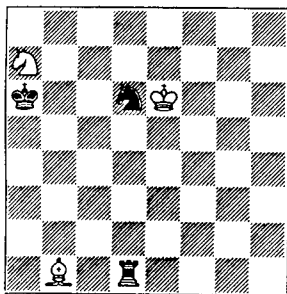
A.Kopnin
[=0305.00d2a4]
Trans-Ural championship
1950 2nd Pr



5) White to play and draw

1.♖e3 ♜g8 2.♙a6 ♜c8 3.♗e4
♙c4 4.♗d4 ♗b5 5.♙f5 ♗xa6
6.♙e7 ♜e8 7.♙d5 ♜c8 8.♙e7
♜c7 9.♙d5 = (A).

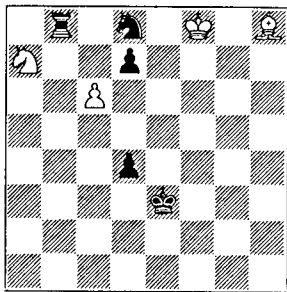
L.Kopac
[=0314.00e6a6]
Priboj 1972



6) White to play and draw

1.♙c6 ♙b7 2.♙e4 ♙c5+ 3.♗f5
♜f1+ 4.♗e5 ♜e1 5.♗d4 ♙xe4
6.♙b4+ ♗b5 7.♙d3 ♜e2 8.♙f4
♜e1 9.♙d3 = (B). Same position
draw is reached after
1...♙b5 2.♙e4 ♜e1 3.♗d5
♙c3+ 4.♗d4 ♙xe4 5.♙b4+
♗b5 6.♙d3.

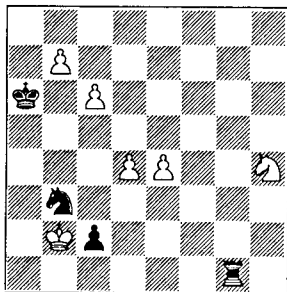
V.Bron
[=0314.12f8e3]
64 1983 commended



7) White to play and draw

1.♙xd4+ ♗xd4 2.c7 ♙e6++
3.♗e7 ♙xc7 4.♗xd7 ♜b7
5.♙c6+ ♗c5 6.♙d8 ♜a7 7.♙c6
♜a6 8.♙b8 ♜a7 9.♙c6 ♜b7
10.♙d8 = (B).

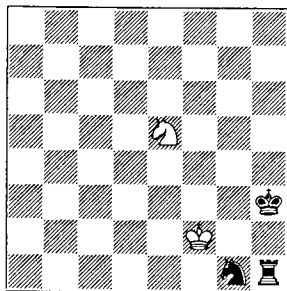
B.Lurye L.Mitrofanov
[=0304.41b2a6]
Magadansky Komsomolets 1985
special prize



8) White to play and draw

1.b8♙+ ♗a7 2.♗xc2 ♙xd4+
3.♗c3 ♙b5+ 4.♗c4 5.♗c5
♙xe4+ 6.♗d4 ♜g4 7.c7 ♜xh4
8.♙c6+ ♗b7 9.c8♗+ ♗xc8
10.♙e7+ ♗d7 11.♙f5 = (B).

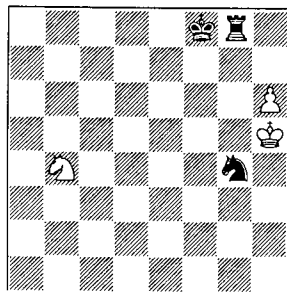
A.Kopnin, in 1956, made use of
the bad position a black rook in
a corner it is another positional
draw (P3039):



P3039: BTM

Black has no better move that
1...♗h2 (1...♗h4 2.♗g2) allow-
ing 2.♙g4+ =. There are only
three studies featuring that position-
al draw in the DB: all three
are in Akobiya (#3468/3470)
but the third one, by Pogosyants
is cooked: Akobiya is unaware of
that:

E.Pogosyants
[=0304.10h5f8]
Moscow Sports Commit-
tee 1979

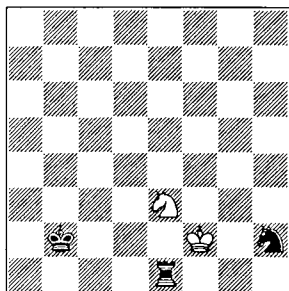


9) White to play and draw

intended solution: 1.h7 ♙f6+

2.♔h6 ♖h8 3.♕g6 ♖xh7
4.♕d5 ♕g8 5.♕c7+ ♖f8 6.♕d5
but 2...♖xh7! cooks (3.♕xh7
♕f7 →).

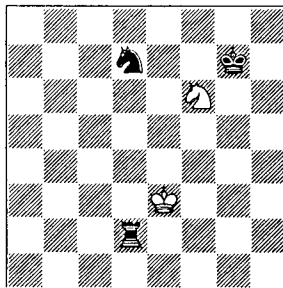
Another scheme of positional draw with this material was found by Gurvitch in 1947: the crucial position can also be described as a triangle (d1 d3 h2) but it is the king that harasses the black rook (♕g2:f2), tied to the defence of the black knight.



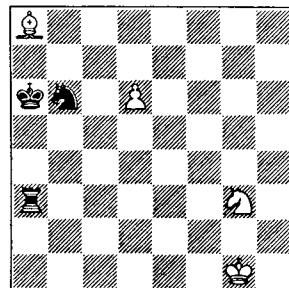
P805: BTM

The four known examples are all present, 1019-1022 (P805).

A fifth scheme exists: here also, the white king attacks the black rook, that seems to have a certain freedom to manoeuvre: but d6 is an undetermined square:



P3110: BTM



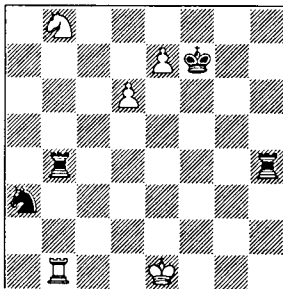
11) White to play and draw

Akobiya gives three studies: #1281 (1981), #3570 (1980), #3571 (1982) but forgot the first one with this positional draw (P3110):

J.Lamoss

[=0704.20e1f7]

Sachove Vestnik 1975 8 Pr.



10) White to play and draw

1.e8♖+ ♕xe8 2.d7+ ♕d8
3.♕c6+ ♕xd7 4.♖xb4 ♕c2+
5.♕f2 ♕xb4 6.♕g3 ♖e4 7.♕f3
♖h4 8.♕g3 =.

G.Afanashev (#3569)

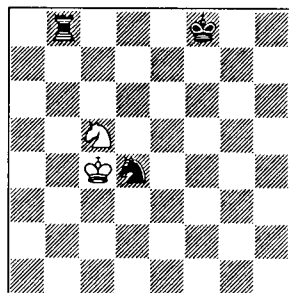
[=0314.10g1a6]

4th Place USSR Championship 1967

1.♕e4! ♖xa8 2.d7 ♖a1+
3.♕f2! ♖d1 4.♕e2 ♖d4 5.♕e3
♖d5 6.♕f6 ♖d6 7.♕e4 ♖d5
8.♕f6 ♖d1 9.♕e2 ♖d4 10.♕e3
=.

The only difference is that the black knight is not involved in the final picture. Therefore Akobiya regroups this one with the 0301.01 positional draw (P3108).

P925 is represented by #1172 (again a mistake here, there is w king on b3 and not a rook). The final picture is:



P925: BTM

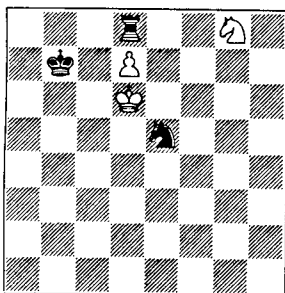
Here, the threat of a fork on d7 paralyzes Black.

The last category is perpetual check: it is P1064, and Akobiya offers three studies #1360-1362. A fourth one by Fritz (#2505) can be found by chance (it is not given in the Reference Material section at the beginning of the book): the very first example of this draw, that clearly anticipates #1360, lacks:

A. Daniel

[=0304.10d6b7]

The Chess Amateur 1926



12) White to play and draw

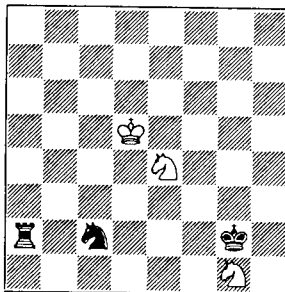
1. ♖f6 ♗xd7 2. ♜e7 ♜c8 3. ♗e8
♗c5 4. ♗d6+ ♜c7 5. ♗e8+ =.

I couldn't find the latest one:

E. Pogosyants

[=0305.00d5g2]

Priziv 1980



13) White to play and draw

1. ♖e2 ♗e3+ 2. ♜d4 ♜xe2
3. ♜d3 ♜e1 4. ♜d2 ♜f1 5. ♗g3+
♜f2 6. ♗e4+ =.

There are also other 0304 positional draws in which a white pawn is necessary in the final picture:

P830 #1059-1060

P2405 #2801

P2406 #2802

P3111 #3572

P3107 #3562-3564 only (in
#3561, no white knight!)

P3463 #4055.

Again, Akobiya is far from having collected all the studies: I just give the GIBR-code and the references of those that lack:

S. Isenegger [=0305.10d4h3]

Shakhmaty v SSSR 1955 2hm

J. Peckover [=0305.21d8g5]

Szachy 1957

B. Badaj [=0344.21f5d7]

Shakhmaty v SSSR 1961 1Pr

W. Korteling [=0314.31e2g6]

Schakend Nederland 1963
1/2hm

T. Bailemans [=0304.10g4a6]

Schakend Nederland 1978

It is time to draw a conclusion: I count 50 studies (in Akobiya) by adding only P805, P923, P925, P1064, P3039, P3110, P3138 out of a total of 60. Therefore 16.7% of the studies lack (the percentage is higher if we take the remaining studies into account: 16 lack over a total of 74: 21.6%). Of course, this is not an actual statistical value, but a similar test with 0406-studies, shows that Akobiya has 52 out of 64 studies with that material, a similar percentage. [HvdH: it should also be taken into account that my database only contains roughly 60-70% of all studies ever published]. It seems that the 5-8% announced by Akobiya is rather underestimated.

Iuri Akobia

World Anthology of Chess Studies

Volume III

4324 Studies with Positional Draw

Tbilisi, Georgia 1995

4324 - part 2

door Harold van der Heijden

Zoals u verder in het artikel van Pallier kunt lezen, is het derde deel van Akobia's anthologie onlangs verschenen. Opnieuw ontdekte ik bij de correctie een fors aantal (diagram)-fouten, waarvan dat aantal wel in het juiste perspectief tot het kolossaal aantal studies moet worden gezien. Ok, krassen maar!

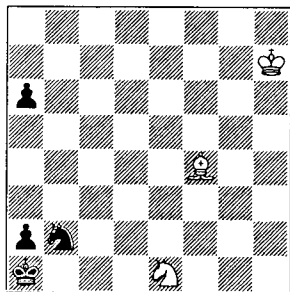
- #0002: +wǵd2
 #0022: bpc4 → wpc4
 #0065: +wpb6
 #0094: +wǵe6
 #0115: bpg5 → wpg5
 #0126: wǵe7 → wǵe4
 #0144: wǵh6 → wǵh6
 #0173: wǵc5 → wǵc5; wǵe2 → wǵe2
 #0188: +wǵg4
 #0190: this is a win study!
 #0209: -bpg7
 #0218: wǵc5 → wǵb6:
 4.ǵd8!
 #0229: Yakimshchik - Zemljansky
 #0230: Bondarenko → AP.Kuznetsov
 #0239: +wpa2
 #0241: = #0097
 #0247: & V.Khortov
 #0254: +wpb4
 #0259: +bpa3
 #0278: +wpe4
 #0297: +bǵf4
 #0347: +wpa3, +wpa7, +wpb4
 #0353: = #0282; van Reek → Van de Ende
 #0354: +wǵa3
 #0355: wǵd6 → wǵc7
 #0368: & A.Kazantsev
 #0381: bǵc7 → bǵf6
 #0388: & A.Kakovin
 #0393: +bǵg6
 #0395: bǵf8 → bǵg8, bǵe8 → bǵf8, +bǵe8
 #0421: bpc6 → wpc6
 #0422: wǵd2 → wǵe3
 #0435: = #0125
 #0459: Kopnin → Koranyi
 #0465: Kos → Marwitz
 #0485: +bǵf3?
 #0511: wpc3 → bpc3
 #0512: +wpc5
 #0549: bǵh6 → bǵh7
 #0570: bpg3 → wpg3
 #0575: +wǵg7
 #0578: Kichigin → Kaljagin
 #0610: +wǵd5
 #0660: & Kondratjev
 #0665: +wpa3
 #0669: Kanonik → L.Ulanov
 #0709: & V.Shansin
 #0727: Froberg → A.Hildebrand
 #0729: Miller 1909 → J.Möller 1907
 #0731: +bpf6
 #0769: E.Planning → F.Plannings
 #0772: wpg3 → bpg3
 #0776: Marwitz → Moravec
 #0793: Lommey → Lemmey
 #0798: bǵe7 → bǵd7
 #0802: = #0805
 #0809: bǵf7 → bǵf7
 #0814: +wǵa7
 #0826: wǵh1 → wǵg1
 #0836: wǵb6 → wǵb6
 #0837: +wǵh8
 #0840: +bǵ??
 #0843: bǵh1 → bǵh1
 #0926: +wǵf4 +wpg4
 #0947: +wph2
 #0948: bǵc6 → wǵc6, source not *Schakend Nederland*
 #0950: +wǵd4
 #0951: bǵc3 → bǵc4
 #0968: b) wǵb5
 #0972: = #0797
 #0982: wǵf1, ǵf3, ǵe2, b2, d7, g3; bǵf8, ǵd8 ǵa5 ǵc2
 #0986: A.Zaezhzai → A.Golubev
 #0993: bǵh2 → wǵh2
 #0995: wpf4 → bpf4
 #1008: wǵh6 → wǵh4
 #1043: +bpa2
 #1139: +wpc4
 #1158: +wǵe4
 #1172: wǵb3 → wǵb3
 #1286: Korolkov → Dolgov
 #1293: +bpc6
 #1309: wǵc8 → wǵc8
 #1322: = #0580
 #1341: bǵa1 → bǵa1
 #1342: bǵa4 → wǵa4
 #1406: +bǵa3
 #1422: +wǵc3
 #1450: +bǵe5?
 #1492: +wǵd4
 #1523: = #1524 (#1524 right version)
 #1551: wǵd6 → wǵc6
 #1604: wǵe6 → wǵe7
 #1653: wǵg6 → wǵg6, wǵh7 → wǵh7
 #1680: = #1673
 #1703: Prokop → Prokes
 #1704: +bǵd2
 #1735: Tsurtsumia → Gurnidze + Akobia! (#4231)
 #1739: bpe2 → bpf3
 #1805: +wǵf2
 #1810: +wǵb2
 #1813: +wph6
 #1819: +bpd5
 #1823: +wǵf4
 #1837: +wǵc1

- #1849: position?
 #1851: b**q**b8 → b**q**b8
 #1875: w**q**e7 → b**q**e7
 #1899: +b**q**h8?
 #1905: +b**q**h8
 #1941: +w**q**h1
 #1954: +w**q**b6
 #1972: +b**q**??
 #1996: & V.Kirillov
 #2051: b**q**g7 → w**q**g7
 #2110: +w**q**c7
 #2162: w**q**c8 → w**q**b8
 #2243: b**q**a4 → b**q**a4
 #2266: b**q**h4 → b**q**h5
 #2330: w**q**g6 → b**q**g6
 #2332: Venrait → Wrainwright
 #2337: V.Pirs → W.Pierce
 #2400: S.Grodzensky → S.Salkind
 #2465: +b**q**c5
 #2504: +w**q**b2
 #2540: position?
 #2557: +b**q**a4
 #2559: = #2080
 #2568: +b**q**d2
 #2571: w**q**h1, Lc7, Lh3, b5,
 c6, e7; b**q**e5, Dg6, Lb4, Pd6,
 a7, d7.
 #2573: +w**q**f1
 #2580: = #1776
 #2594: +w**q**g5
 #2628: +w**q**c1
 #2645: +w**q**b5; b**q**d7 → b**q**d7
 #2666: +w**q**c3
 #2681: 4...**q**xa7?!!
 #2716: Manyakhin - Manvelyan
 #2719: = #2194
 #2732: solution does not lead
 to P2338
 #2753: +w**q**b3
 #2757: +w**q**a3
 #2765: Velikanov → Kasparjan
 (version by R.Missiaen) = #4181
 #2803: +w**q**e5
 #2850: +w**q**a7
 #2857: +b**q**g2; = #1271
 #2868: +w**q**g3
 #2876: = #1287
 #2889: 1952 → 1852
 #2902: +b**q**d6
 #2923: = #2743
 #2925: +b**q**f8
 #2975: +b**q**c5
 #2995: +w**q**d1
 #3048: +b**q**d3
 #3054: Rusinek → G.Grzeban
 #3112: V.Sadikov → W.Sa-
 dowski
 #3118: +b**q**b2
 #3142: 1929 → 1829
 #3171: +w**q**h7; b**q**h8 →
 b**q**a1; 1.h8**q** **q**xh8
 #3174: b**q**b8 → b**q**a7;
 1...**q**b8+
 #3198: +w**q**h8
 #3199: Kuznetsov → V.Bron
 #3227: +b**q**e6
 #3245: = #2479
 #3271: = #3054
 #3281: = #0981
 #3292: +b**q**f5
 #3318: +w**q**h1?
 #3329: +b**q**c2?
 #3384: Woja → P.Farago
 #3408: +w**q**g5
 #3439: +b**q**h2, +b**q**h1
 #3447: Dorogov → V.Dolgov
 #3453: source is probably not
 Der Tapfere Springer (german
 for 'The brave Knight').
 #3466: = #0582
 #3538: +b**q**c5
 #3550: +w**q**g6?
 #3557: -b**q**f2
 #3574: = #3554
 #3624: Hanneman → Hannelius
 #3625: Kalinin → Kopnin
 #3640: w**q**a8 → b**q**a8
 #3659: = #0838
 #3661: year?
 #3707: +w**q**e6
 #3712: = #3636
 #3732: = #1793
 #3748: w**q**c2 → w**q**c6
 #3770: = #3625
 #3791: b**q**h1 → b**q**h8
 #3802: +w**q**b6
 #3803: +b**q**a6
 #3804: +w**q**??
 #3855: F.Lazard → J.Lazar
 #3865: +b**q**a2
 #3866: = #3793
 #3867: b**q**c8 → b**q**b8
 #3884: +w**q**e4
 #3932: +b**q**a5
 #3942: = #3112
 #3943: = #3113
 #3952: Pewit → Pavitt
 #3968: = #2358
 #3969: w**q**g7 → w**q**g1;
 +w**q**a7; b**q**a8 → b**q**c6;
 1.a8**q**+ **q**xa8
 #3997: Marwitz → V.Kos
 #4028: w**q**b2 → w**q**b2
 #4034: +w**q**e5
 #4050: Shansin → Shilkov
 #4067: -b**q**h6
 #4087: = #0729; Meller →
 J.Möller
 #4088: + L.Mitrofanov
 #4100: w**q**h7 → b**q**h7
 #4111: w**q**e4 → w**q**e4
 #4116: = #1157
 #4127: +w**q**d5
 #4132: = #1635
 #4135: → Salvio 1635
 #4170: Prokop → J.Moravec
 #4181: = #2765
 #4200: w**q**a6 → w**q**b6; b**q**c7 →
 b**q**b7
 #4208: w**q**f4 → w**q**f4
 #4231: = #1735
 #4235: = #1367
 #4243: = #2212
 #4260: A.Golubev → A.Zhaezhzai
 #4266: w**q**a1 → w**q**b1
 #4275: M.Liburkin → V.Ja-
 kimtsjik
 #4276: +b**q**e5
 #4282: -b**q**h7
 #4287: = #3635
 #4310: = #1161

(Un)solved mysteries

door Harm Benak

De mysteries van de vorige aflevering leverden op de ledenvergadering enkele vragen van leden op. Of de teksten niet verwisseld waren? Jaap de Boer was een van de mensen die opgemerkt hadden dat wit in de eerste studie niet alleen makkelijk remise kon houden, maar dat hij zelfs nog kon winnen. Speel maar na:



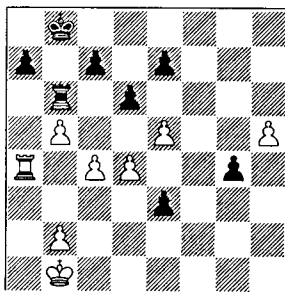
21) Remise (?)

1. ♖c2+ ♜b1 2. ♖a3+ ♜a1
3. ♖e5 a5 4. ♖h8 a4 5. ♖g7 ♖d1
6. ♖g6+ ♖b2 7. ♖f6 ♖d1
8. ♖f5+ ♖b2 9. ♖e5 ♖d1
10. ♖e4+ ♖b2 11. ♖d4 ♖d1
12. ♖d3+ ♖b2+ 13. ♖c3 ♖d1+
14. ♖c2+ ♖b2 15. ♖xb2 mat.

Deze oplossing is van de hand van Z.Weger, en die geeft volgens mij precies de bedoeling van de componist weer. Niks remise dus!

Zoals bekend komen deze studies uit de database van Harold (waarvoor dank), en ik denk dat

we hier op een klein tikfoutje gestuit zijn, want een andere oplossing lijkt mij onzin.



22) Winst (?)

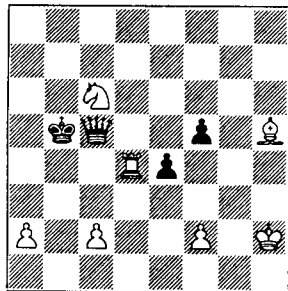
Deze studie(?) zal waarschijnlijk wel altijd een mysterie blijven. Iedereen die er mee bezig was geweest, was ervan overtuigd dat het hooguit remise voor wit kon worden. Ook Z.Weger was van mening dat deze studie onoplosbaar was. Ik ben het helemaal met hem eens. Ik heb er een paar uur naar zitten kijken, maar heb nog steeds geen flauw idee wat de componist hier voor ogen stond. Ook heb ik gedacht aan de mogelijkheid dat een van de zwarte stukken wit moet zijn, maar zelfs dan zie ik nog niets. Maar snel vergeten.

De nieuwe mysteries zijn beter oplosbaar (ik heb er vluchtig naar gekeken, en ik zag bij beide studies al een paar mogelijkheden; iets wat ik van studie 22

nog steeds niet kan zeggen). Veel succes bij het oplossen, en denk aan de uiterste inzenddatum.

23) A. Olland

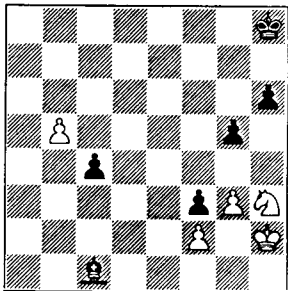
Tijdschrift 1899.



23) Wit speelt en wint

24) W. Leick

Deutsche Schachblätter 1937



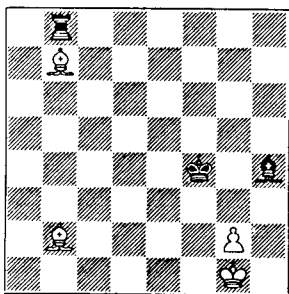
24) Wit speelt en maakt remise.

Harm Benak
Hogewoerd 40-A
2311 HN Leiden.

Dead, But Won't Lie Down!

by Walter Veitch

(from 1965-75 a regular commentator on studies published in *EG*)



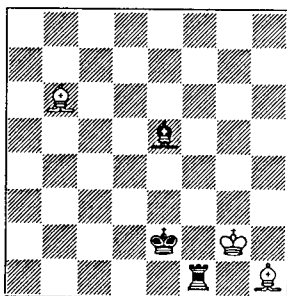
White to play and draw

EBUR, March 1996, p.8 presented this 1929 A&K Saritsjev study with the intended spectacular solution: 1.g3+ ♖xg3 2.♙c1+ ♜g4 3.♙h1 ♜b1 4.♜g2 ♜xc1 stalemate. This idea was the inspiration of a number of 1930s studies, but all have become tainted by the discovery that the above position is a win for Black.

I showed this in 1969 in a study submitted to *Chess Life*, but then withdrew it when R.Missiaen in *Schakend Nederland*, April 1969, demonstrated the same win more effectively. A remarkable coincidence of two simul-

taneous refutations produced 40 years from the date of the original composition!

Re-examining the position later, I found another, more concise win, given in *EG*26, Oct.1971, which is: 4...♙b8 (not ...♜xc1?) 5.♙c3 ♜f5, en route to e2, 6.♙g1 ♙e5, waiting, 7.♙c5 ♜e4 8.♙f2 ♜d3 9.♙g1 ♜e2 10.♙c5. Black would have welcomed 10.♙h2 ♙xh2 11.♜xh2 ♜f2 with a well-known book win, which we shall meet again later on. 10...♜f1 11.♙b6.



position after 11.♙b6

Black's pieces are in place for the final phase. He would like to play 11...♙f4, so that if 12.♙c5? ♜f3 13.♜g1 ♙e3+ 14.♙xe3 ♜xe3 with the same book win mentioned above. The win

seems inevitable as White must guard against ...♜f2+, mating by ...♙h2 or winning by ...♜h2+. But after d8, so Black waits: 11...♙b8 12.♙c5 ♙c7, again waiting as e7 is also a good escape square. 13.♙d4 ♙f4! Now there is no good escape square!

Relatively best is 14.♙b2. Other moves lose quickly (if 14.♙h8 ♜f2+, or 14.♙g7 ♜f3, or 14.♙f6 ♜f2+ 15.♜h3 ♙b8, or 14.♙c3 ♜f3). Now 14...♜f3 15.♜g1 ♜g3+ 16.♙g2 ♙e3+ 17.♜h2 ♜f2, when the other wB has no good escape square! Relatively best is 18.♙d5. Quick wins otherwise (if 18.♙f1 ♙f4, or 18.♙h3 ♜g5, or 18.♙e4 ♜g4, or 18.♙c6 ♜g6, or 18.♙b7 ♜g5 19.♜h3 ♜b5, or 18.♙a8 ♙f4 19.♙d4+ ♜g1). 18...♙f4! 19.♙d4+ ♜e1! 20.♜h1 ♜d3. Finis.

So Saritsjev is a win for Black, but I venture to predict that it will still long be presented and admired for the spectacular stalemate. In chess, as in religion and politics, an attractive superficial idea does not die merely because it has been proved false!

Oproep en Mededelingen

door Jorgen Stigter

Op de laatste ledenvergadering werd het "boek van het jaar" van de hand van Harold van der Heijden, *Pawn promotion to Bishop or Rook in the Endgame Study* gepresenteerd en uitgereikt aan de toen aanwezige leden. De overige leden kregen dit eerste elektronische eindspelstudieboek thuisgestuurd. (Als u dit niet ontvangen heeft, laat dit dan s.v.p. weten). Op de najaarsvergadering werd er overlegd over het instituut "boek van het jaar" en gesuggereerd dit te handhaven, met een eigen bijdrage van de leden, en wel de verzendkosten (f 5,-) indien het niet ter plaatse uitgereikt kan worden. Deze bijdrage zou met de contributie van volgend jaar geheven kunnen worden, in combinatie met die voor het volgende "boek van het jaar".

Naar aanleiding van een vraag op de voorjaarsvergadering heb ik contact opgenomen met Harrie Grondijs over een boek met alle studies van Nico-laas Cortlever dat hij aan het schrijven is.

Het boek is praktisch gereed! Hieronder volgt een korte beschrijving van wat u hiervan kunt verwachten.

Gezien het belang van dit boek voor ARVES -

Cortlever was een vooraanstaand componist en ARVES-lid - leek het mij een bijna uitgemaakte zaak dat ARVES deze publikatie moet ondersteunen en als "boek van het jaar" aan de leden aanbieden. Maar ... dit is financieel gezien moeilijk. Wil ARVES 100 exemplaren afnemen, dan al er ergens minimaal 1000,- vandaan moeten komen, of er zou een sponsor (of sponsors) gevonden moeten worden. Daarom vraag ik u bij deze om donaties! U kunt mij hiervoor bellen (015-2138317) of schrijven (Molslaan 168, 2611 CZ Delft). Ik hoop van u te horen!

De volgende ledenvergadering is op zaterdag 12 oktober 1996 in Tilburg. 's Middags is er gelegenheid bij het nieuwe toernooi in Tilburg een kijkje te nemen.

Zaterdag 30 november 1990 houdt ARVES een "schaakcomputerdag", waarschijnlijk in het Max Euwe-centrum. Vast staat dat er voordracht van Prof. dr. H.J. van den Herik komt, en een oploswedstrijd waaraan ook een schaakcomputer van TASC zal deelnemen. Voor verdere ideeën houdt ARVES zich aanbevolen! Mogelijk volgt dan ook de uitreiking van het Cortlever-boek.

In voorbereiding: 'N. Cortlever'

door Harrie Grondijs

Cortlever waardeerde in de studie vooral het puzzel-element.

Hij zocht de combinatie van een hoge moeilijkheidsgraad met aantoonbare analytische correctheid.

Hij onderzocht daarbij situaties die zich niet lenen voor de 'normale' methoden (volgens de gangbare regels die gelden voor partijstellingen). Thematische aspecten berust(t)en zijns inziens op toevaligheid.

Dat was alleen maar Hineininterpretierung van de vooringenomen beschouwer! Uit brieven aan J.Selman over de Romeinse idee blijkt overigens wel dat hij goed op de hoogte was van de theorie op dit gebied.

Hoe dan ook: de meeste studies van Cortlever staan in het teken van de "schaakstudie-als-strijd". Dit maakte zijn werk voor mij interessant als proef-object voor de theoretische gereedschappen die ik in *NeverEnding, Volume B, The Study-as-Struggle* ga beschrijven en toepassen.

Op 5 April 1995 schreef Nico Cortlever een brief waarin hij, na oorspronkelijke aarzeling, zijn medewerking beloofde voor een boek(je) over en met zijn studies: '[] Als aan het verzamelen van die studies van mij geen grote kosten verbonden zijn, als je het echt de moeite waard vindt om ze (nog eens) te publiceren, dan vind ik dat best en wil ze met genoegen nog eens nakijken op fouten enz., want fouten zullen er wel inzitten. En commentaar zal ik dan wel geven [].'

Ondanks de harde slag van zijn plotselinge overlijden heb ik geen moment overwogen om dit boek niet te schrijven!

Dit Cortlever-boek biedt elke eindspelliefhebber zeker alles wat een traditionele studieverzameling van een componist te bieden heeft. Ik schreef het in het Engels, om een acceptabele oplage te halen en om de roem van een van Nederland's top-componisten, 'origineel' (Selman), 'bizar' (Fischer), en 'moeilijk' (de Feijter), over de hele wereld te helpen verbreiden!

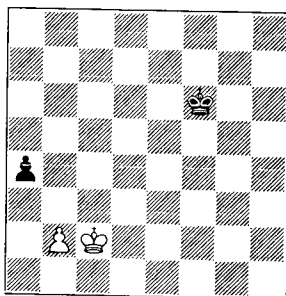
'N. Cortlever' start met een inleiding, gevolgd door een uitgebreide glossary ('verklarende lijst van termen'), met voorbeelden, en behandelt vervolgens één voor één alle bekende studies. Deze composities worden in een viertal categorieën ondergebracht, 'stijlen': de romantische, analytische, thematische en de logische stijl. Het boek telt ongeveer 225 pagina's en 200 diagrammen.

Cassidy's Pionneneindspel

door Harold van der Heijden

Plagiaat is ook in ons wereldje een vrij onderschat probleem. Men ontmaskert zo nu en dan een notoire boef, maar de lijst met verdachten is behoorlijk lang. Waarschijnlijk zullen Alain Pallier en ik hierover nog eens een artikel schrijven, waarvan ik nu al kan voorspellen dat het enige stof zal doen opwaaien.

Een beroemd voorbeeld waarin van plagiaat geen sprake is, is echter de volgende pionnenstudie:



Wit speelt en wint

1.♖b1! (1...♙c3? a3 2.b4 ♙e5 3.♖b3 ♙d5 4.♙xa3 ♙e6 5.♙a4 ♙b6) 1...a3 (1...♙e5 2.♙a2 ♙d5 3.♙a3 ♙e5 4.♙xa4 ♙b6 5.♙b4) 2.b3! ♙e5 3.♙a2 ♙d5 4.♙xa3 ♙c6 5.♙a4! ♙b6 6.♙b4 en wint. Overigens is de oorspronkelijke setting van Cassidy waarschijn-

lijk iets anders, met z♙d5 en extra witte pion op e5: 1.♖b1! a3 2.b3! ♙e5 enz.

Deze studie zou volgens sommige bronnen zijn geplageerd door F.Dedrlé. Waarschijnlijk raadpleegde men zijn boek *Studie* (Praag 1925), waar op blz. 68 als diagram 17 bovenstaande stelling is afgedrukt, zonder naam van de componist. Uit niets blijkt echter dat Dedrlé zich deze studie toe wil eigenen. Ook in *Deutsches Wochensach* no.43 van 30-10-1921 in een artikel over pionneneindspelen geschreven door Dedrlé, staat de betreffende studie, weer zonder auteursnaam! Maar niet iedereen ging in de plagiaat-theorie mee; Wouter Mees schreef al in 1970: 'hij heeft zelf de studie nooit geclaimed' (*Probleemblad* 15).

F.Cassidy
The Chess Monthly 1884

Boekbespreking: *Endgame Magic*

door Harold van der Heijden

Toen mijn boek een half jaar geleden toe was aan een grondige controle, zeg maar gerust correctie, van mijn engels, dacht ik natuurlijk aan enkele britse schaakstudie-vrienden. Allereerst maar Timothy Whitworth gevraagd, die had ik immers pas geleden met mijn database ook nog bijgestaan op studiegebied. In een alleraardigste brief antwoordde hij te moeten weigeren, omdat hij net zelf druk bezig was met een boek. Dan maar John Beasley benaderd, daar had ik sinds onze ontmoeting tijdens het PCCC in Rotterdam, heel goede contacten mee. Nee dus, ook al een boek!

Onlangs ontving ik echter het boek *Endgame Magic* geschreven door deze twee prominente eindspelstudieliefhebbers.

Whitworth behoeft als auteur nauwelijks introductie, zijn zeer gedegen boeken: *Mattison's Chess Endgames Studies* (St.Leonards on Sea 1987), *Gulyaev/Grin Chess Endgame Studies* (ARVES boek 7, 1991), *The Best of Bent* (Newbury 1993), en *The Platov Brothers, their Chess Endgames* (Cambridge 1994) blinken uit door accuratesse. Bovendien zouden er plannen zijn om zijn boek *Leonid Kubbel's Chess Endgame Studies* (Cambridge 1984) met een selectie van Kubbel's studies te laten volgen door een 'complete' Kubbel.

Beasley heeft nog geen eind-

spelstudieboek op zijn naam, uitgezonderd misschien een vingeroefening in het speciale nummer van *Diagrammes* 118 (waarvan hij sinds enige tijd de studie-rubriek redigeert), "Le zugzwang dans l'étude" (France 1995). Wel heb ik zijn een boek over problemen van een intrigerende problemist: *A Selection of Chess Problems by Philip Klett* (St.Leonard on Sea 1978).

Het boek *Endgame Magic* is bedoeld voor beginners op het gebied van eindspelstudies. Het heeft wel wat weg van een stripboek. Per studie staan meestal drie diagrammen onder elkaar, en in de kolom ernaast staat de oplossing, opgevrolijkt met leuke uitleg. Kortom, een boek dat zich ook in bed prima laat lezen. De ruim 150 studies zijn thematisch gerangschikt, maar jargon wordt bijna griezelig accuraat vermeden. En toch wordt het ook voor de kenner er niet onduidelijker op. Wat dacht u bijvoorbeeld van 'perpetual harassment' in plaats van 'positional draw'. Ik stel voor om per onmiddellijk deze term te adopteren!

Ook de gevorderde studie-liefhebber kan zonder twijfel nog veel plezier beleven aan dit boek. De auteurs hebben zich niet bezondigd aan een methode die helaas in Amerikaanse eindspelstudiepulp nogal eens voorkomt: (fragmenten van) studies, zonder bronvermelding, namen

componisten onduidelijk etc. Beasley en Whitworth hebben een goede oplossing bedacht voor de balans tussen helderheid en accuratesse: men heeft alle details rondom de studie in een appendix opgenomen. Zo blijkt mij nu dat de allerberoemdste studie van Réti een oudere bron heeft dan algemeen bekend.

Bovendien bevat een tweede appendix een lijst met uitleg met de (computer) stand van zaken rondom bepaalde materiaalverhoudingen. Dat is pas handig!

Na de behandeling van een studie van een bepaalde componist, wordt deze soms in een paar korte typerende zinnen zeer treffend geïntroduceerd.

En de grappigheid is ook niet ver te zoeken. Bij een bekende studie van Kozlowksi met een 'oplossing' (wie heeft een betere term?) van 3 zetten, lezen we: 'Several studies in this book are short and sweet, but this is surely one of the sweetest'.

Op de kaft staat een foto van een schaakstelling. Met enige verbazing herkennen we stelling 2.11b. Ik concludeer dat de betreffende fotograaf waarschijnlijk op het "moment suprême" in een zeer artistieke bui moet hebben vertoefd. Hij had het bord verkeerd liggen! Gelukkig is de boel ook in vergelijking met 2.11b ge/ver-draaid....

Met het volgende citaat ben ik het zéér eens: 'In short, a game is the chess equivalent of an epi-

sode from real life, humdrum or exciting almost by accident, whereas a study has the cultivated intensity of a short story; and if you conclude that the best thing to do with a study is to forget about real chess life for a moment and play through it for sheer enjoyment, you will be entirely correct.'

Raak! Ooit was het in de mode om eindspelstudies te presenteren alsof ze uit een partij afkomstig waren (en andersom!). Daarna vond men het nodig om aan zo ongeveer elke eindspelrubriek een oploswedstrijd vast te koppelen. Hele bladzijden werden volgestort met tabellen met cijfertjes en dat oplosser A te B voor de 43e maal de 'ladder had bestegen'. Gruwel!

Voor mij is de essentie van een eindspelstudie om iets moois te laten zien. Dus gewoon genie-tend naspelen.

Oplossen mág best natuurlijk, maar is bijzaak. De beste propaganda voor ons geliefde schaakdeelgebied is deskundige begeleiding bij dat bekijken van een studie. En daar zijn de schrijvers van dit boek nou op uit én in geslaagd. Geen kinderlijke uitleg, maar wel nadruk leggen op de bijzonderheden tijdens een oplossing. 'Perhaps this is your first book on endgame studies. We certainly hope it will not be your last'.

Waar ik het dan ook volstrekt mee oneens ben is het voorwoord van partijspeler Murray Chandler: 'A word of advice: do, always, try to work out the solutions for yourself before

reading the text...'. Bah! En hij doet vervolgens ook nog het zogenaamde nut van de eindspelstudie voor de praktijkspeler uit de doeken. Bovendien meldt Chandler nog en passant '*Endgame Magic* is the first major book on studies in English since John Roycroft's *Test Tube Chess* in 1972.' Dat hij zelf heeft aangeschaft, bedoelt 'ie waar-schijnlijk. Voor zover ik kan beoordelen is deze bladzijde verwijderbaar zonder enige schade toe te brengen aan de rest van dit boek.

De auteurs melden dat ze alle studies hebben gecontroleerd met (partij-)schaaksoftware, en roepen de lezer op eventuele in-correctheden te melden.

Welnu, studie 2.5 van J.Fritz (♙c5, ♞d7, ♚b1; ♜g1, ♚b3, ♜g8; zoals bijvoorbeeld gepubliceerd in 2545#0580) is nevenoplosbaar: 1.♞d3! ♚c6 2.♞c3 ♚f7 3.♞f3 ♚e6 4.♙h7 ♜g2 5.♞f8.

Dat is jammer want de bedoelde oplossing is fraai: 1.♙b4 ♚c6 2.♞d6 ♚f7 3.♚g6 ♙h6 4.♙c3! ♜h2! 5.♚h5! ♚xh5 6.♞xh6.

Overigens was dit al een correctie, want in de oorspronkelijke stand stond de zwarte loper op d1, en de witte koning op d5. Bovendien is er nog een andere versie bekend, met de witte koning op b5 (en de zwarte loper op b1). Met al deze versies is wat mis.

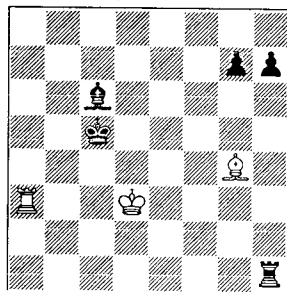
Ook de fout in de studie van R.Alexandrov (15.1) is al lang bekend (♙h5, ♚a8, d6, h6, h7; ♜c8, ♙f7, e3, e4, e6). Spectaculair is 1.♚b7+ ♜xb7 2.♙g6

♙h8+ 3.♙f6 e2 4.d7 e1. ♚. 5.d8 ♚+!, maar helaas kan zwart toch beter tot dame promoveren: 4...e1 ♙! 5.d8 ♙ ♙c3+! 6.♙xe6 e3 7.♙d7+ ♙c7. Correctie bleek niet moeilijk: verplaats de zwarte pion van e6 naar e5 (zie bijvoorbeeld 1234#0253).

Wat doet meer recht aan het boek dan u een prachtige studie eruit voor te schotelen; één die ook u aan uw schaakvrienden kunt laten zien. Het commentaar moet u zelf maar in het boek nalezen.

S.Kaminer

2.p Shakmaty Listok 1927



remise

1.♞c3+ ♜b5! 2.♞xc6 ♞g1! 3.♚f3 ♞g3 4.♙e2 ♞xf3 5.♞h6! De desperado van het jaar! (natuurlijk wordt dit jargon vermeden in *Endgame Magic*).

Endgame Magic (5/1996)

B T Batsford Limited, London

Paperback £9.99

ISBN 0 7134 7971 X

Kubbel's Rochade

door Harold van der Heijden

Naar aanleiding van een originele studie van Kubbel in de *British Chess Magazine* van augustus 1918 schrijft de editor van de eindspelrubriek C.E.C. Tattersall: "An extremely beautiful and difficult game, which will become a classic...." ".... One is reminded of a fine study by J. Sehwers, in which Rook and Bishop win a Rook on its first rank." En geeft vervolgens de studie die wij kennen als zijnde van Kubbel.

Tenslotte de volgende belangwekkende mededeling: "We believe Mr. Kubbel with regard to this study, pointed out that it might be claimed that Black could escape by Castling, and suggested that the position should be reversed from right to left".

Conclusie:

1) Al in 1918 (i.p.v. 1936, 1938) was bekend dat zwart door rochieren de studie weerlegt

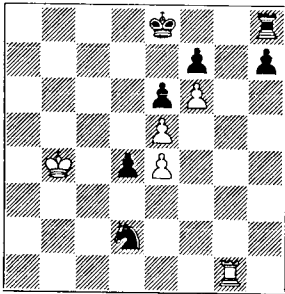
2) Op grond van deze informatie moeten we concluderen dat Sehwers de oorspronkelijke studie componeerde en Kubbel de correctie voorstelde, alhoewel 'we believe' niet echt sterk klinkt!

Dan nog een paar andere onderwerpen over de rochade in de eindspelstudie.

Zeer onlangs trof ik een derde studie aan (zie "Boekbespreking: *De Rochade*" in *EBUR* 1995/2, pagina 15) die faalt op de rochade! Helaas moet ik u nu nog de naam van de componist schuldig blijven, maar dat wordt nog nagespeurd!

componist?

L'Italia Scacchistica 7/1923



Wit speelt en maakt remise

1. ♖a1 ♜d7 2. ♖a7+ ♜c6 3. ♖a8 ♜xa8 pat. U voelt 'm al aankomen: mijns inziens wint zwart simpel met 1...0-0!

Natuurlijk is ook hier de eenvoudige oplossing: spiegeling.

De rochade-in-de-eindspelstudie is onderwerp van een discussie geweest in *NIC Magazine* zoals u wellicht heeft opgemerkt. ARVES-lid én schrijver van *De Rochade*, Robert Timmer, was van mening dat rochieren in een studie slechts dan is toegestaan als niet kan worden aangetoond dat die in de bewuste stelling onmogelijk is, maar dat voor dat bewijs alleen de stukken (nog) op het bord gebruikt mogen worden.

Mijns inziens is er (nu) in de studiewereld volstrekte consensus op dat gebied (zie ook de CODEX): de vetgedrukte zet hierboven moet worden geschrapt.

Het is wel wat merkwaardig dat nou juist de schrijver van het enige thematische boek op dit gebied een andere mening is toegedaan!

Herhalingsoefeningen (2)

door Wouter Mees

Om te beginnen een kleine correctie. In mijn eerste artikelje onder deze titel ontbreekt, op p.6, middenkolom, van *EBUR* 8/1, het woordje "niet". Er had moeten staan: "Maar dan niet naast elkaar, in parallel lopende varianten,...", etc. Er zou een kleine taalkundige uitweiding op kunnen volgen: mag het woord "herhaling" gebruikt worden in het geval van gelijktijdigheid? Mijn antwoord daarop is dat de menselijke geest, of zo u wilt het menselijk oog, zich maar op één punt concentreert, en meerdere zaken, ook indien die gelijktijdig voorvallen (parallele varianten, symmetrie), altijd en uitsluitend na elkaar waarmeeft.

Wie dit maar gezeur vindt moge bedenken dat de componist-inspe, op zoek naar de inspiratie, veelal bestaand werk op de korrel zal nemen om daarin te ontdekken, op welke manier "grenzen verlegd kunnen worden". Hij zal ontdekken dat gelijktijdigheid een vorm van herhaling is!

Eén van de grote voorvechters van "herhalingsoefeningen" was Koroljkov; en het is goed om bij hem in de leer te gaan. Zoals bekend is zijn werk indertijd zwaar bekritiseerd, met name door Goerwitsj, die een ander soort studie voorstond.

Vandaag de dag kunnen wij misschien glimlachen om het ongevoel heftige karakter van deze polemiek als wij dan beseffen dat deze zich indertijd afgespeeld heeft onder huiveringwekkende bedreigende omstandigheden. Letterlijk een zaak van leven of dood; men leze er Roycroft's necrologie van Kasparjan, in het pas verschenen nummer van *EG* (no.120), maar eens op na. Hoe dan ook, het past ons niet om onze neus op te trekken voor Koroljkov's werk omdat dit niet altijd zou stroken met de idealen van Goerwitsj.

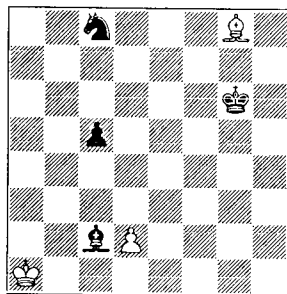
Wat heeft Koroljkov ons te vertellen? In zijn *Izbrannje Etjoedi* (1958) komt een Index naar thema voor, gelukkig voor ons vertaald in *The Chess Endgame Study* van Roycroft (p.280-281). De hoofdingeling is:

- A. Strijd om de positie
- I. Mat-finale
- II. Pat-finale
- III. Positioneel remise
- IV. Systematische manoeuvres van stukken en pionnen
- (B. Strijd om materiaal
- C. Diverse thema's)

Les I is dan dat "positioneel remise" en "systematische manoeuvres" allerminst synoniem zijn, hoewel er in beide cate-

gieën duidelijk sprake is van "herhaling".

W.A.Koroljkov
1e pr. Sjachmaty w SSSR 1947

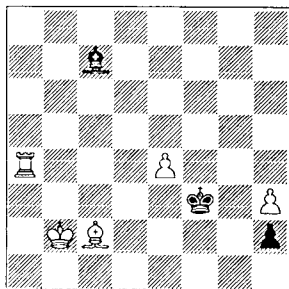


1) Wit speelt en maakt remise

Oplossing: 1.♖b2 ♕a4 2.♜c3 ♜d6 3.d4 ♜b5+ 4.♜c4 cxd4 en nu 5.♖b4 ♜c3 6.♜c4 ♜b5 7.♖b4 ♜c3 8.♜c4 ♜c2 9.♜d3 ♕d1 10.♜d2 ♜c3 11.♜d3 ♜c2 12.♜d2 ♜c3 13.♜d3 =.

Zie diagram nr.1 van de grote meester zelf. De strijd eindigt in een positie van "eindeloos herhalen". Zoals een patstelling vergelijkbaar is met een beeldhouwwerk, zo is een positioneel remise te vergelijken met een mobile. Beweging rond een evenwichtsstand.

W.A.Koroljkov
4e pr. Sjachmaty w SSSR 1964



2) Wit speelt en wint

Oplossing: 1.e5 ♖xe5+ 2.♖a2 ♗d4! (3.♠xd4? h1♙ 4.♗e4+ ♖c3 5.♗xh1 ♖xd4) 3.♗b3 ♖e4 4.♠a5 ♗c5 5.♗a4 ♖d5 6.♠a6 ♗b6 7.♠xb6 h1♙ 8.♗c6+ ♖c5 9.♗xh1 ♖xb6 10.h4! en wint. De ♖ is buiten het vierkant van de h-pion gelokt.

Bij een systematische manoeuvre zoals in diagram nr. 2, is er daartegen nooit "evenwicht" doch altijd "progressie"; vooruitgang dus. Telkens als een bepaalde positie zich herhaald heeft is het doel een stukje naderbij gekomen. Gevolg van een kleine wijziging in positie, waarmee de herhaling gepaard is gegaan. Het accent komt blijkbaar op de wijziging te liggen.

Men kan zich nu achtereenvolgens afvragen:

- Waaruit de wijziging bestaat;
- Wat het effect is van de wijziging, en
- Welke partij de wijziging heeft nagesteefd;
- Hoeveel zetten deze wijziging heeft gekost;
- Hoeveel stukken, van wit en van zwart, aan dit proces hebben deelgenomen.

In een volgend nummer zullen deze aspecten onder de loep genomen worden. Intussen wil de ijverige lezer, aan de hand van de (hier en in vroegere nummers van *EBUR*: zie hieronder) gegeven voorbeelden, misschien zelf zijn antwoorden formuleren?

"Systematische Bewegung von Figurengruppierungen" (Staudte), *EBUR* 4/4, maart 1993.

"Vorstelljke Wandelingen" (Vandiest), *EBUR* 6/2, mei 1994.

"Welke zet ging vooraf? (3)" (Mees), *EBUR* 6/4, december 1994.

"Voordracht" (Bouma), *EBUR* 6/4, december 1994.

"Welke zet ging vooraf? (slot)" (Mees), *EBUR* 7/3, september 1995.

Over *EBUR* 8/1

door Wouter Mees (tenzij anders vermeld)

A) "And the first Prize winner is....?" (Alain Pallier).

1) Alain Pallier: "I got very confused when I suddenly discovered that, I too, had made a terrible blunder. 'My' officially right award is wrong!! Again F.Lazard received four rewards! Instead of 8 Pr (30 fr) Kosek and 9 Pr F.Lazard, read: 8 Pr (30 fr)

Kleindinst and 9 Pr (honorary) Kosek."

2) Over de oorspronkelijke eerste prijs (E.Holm: ♖e7, ♗g6, ♗e3, a3, c6; ♖a4, ♗h6, a6, b5, e4, h5; wit wint) zegt Rueb in *De Schaakstudie I*, p51 dat: "hij verdedigde, krachtig bijgestaan door Lamare, de verschillende

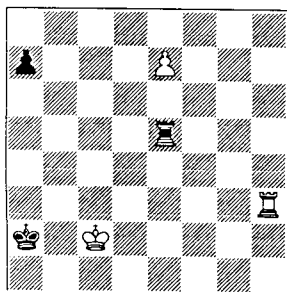
fases van zijn vertakte oplossing met succes tegen ernstige bedenking." Hier slaat Rueb de plank dus mis. Op het laatste moment werd de nevenoplossing 1.♗xe4 aangegeven, waarop diskwalificatie gevolgd is. De studie is verbeterd door toevoeging van een zwarte pion op c4; in die vorm als "Original"

afgedrukt in Holm's *Schackstudier* onder nr.55. Zie ook Bondarenko: *Triumf SSE*, nr.243.

3) In het juryverslag werd, ter zake van Rinck, aangegeven: Troitzky, *Deutsche Schachzeitung* 1909: ♖e2, ♗a2, ♕c5; ♜f4, ♗d8. Afgedrukt in 2545 onder nr.2230, maar dan een kwart slag naar rechts gedraaid. Wat is nu juist? (500 geeft onder nr.2 de eerste stand).

4) Lazard: In zijn eigen boekje (*Mes Problèmes et Etudes d'Échecs*) staan de publicaties met onderscheiding genoemd. De 9e prijs ontbreekt! [HvdH: zie opmerking 1].

5) Het is Kleindinst, niet Kleindist. [HvdH: waarop is deze stelligheid gebaseerd? Ik kwam als varianten ook nog Kleindienst en Kleindiest tegen!] Overigens, wat is er verder van deze man bekend? [HvdH: in mijn database is geen enkele andere studie van hem te vinden].



1) Wit speelt en wint

1.♞h7 ♖a3 2.♙c3 ♗a4 3.♙d3 ♜b3 4.♙d4 ♜c6 5.♞h3+ ♜b4 6.♜c3

6) Karstedt, 3e h.v. (zie diagram 1), wordt ook nog in 1234 genoemd, onder nr.481. Ik herinner me dat de studie niet helemaal correct moet zijn. De studie moet nog in verband gebracht worden met Troitzky, *Deutsche Schachzeitung* 1910: ♙c1, ♞h6, e6, f2; ♖a2, ♞f3, a5, e3 (nr.341 in 360, zie 1234 nr.497). Deze studie is zeker incorrect, later door De Feijter verbeterd. Zie *Bronnen van de Schaakstudie V*, p.14. Ook nog Betghe, 1338 nr.1111.

[HvdH: de studie van Karstedt bevat een dual: 2.♙d2! en nu 2...♜b2 3.♙d3 ♜b3 (3...♞d5+ 4.♙e4 ♞d1 5.♞h2+) 4.♙d4; of 2...♞d5+ 3.♙e3 ♞d1 (3...♞e5+ 4.♙d4) 4.♞h2; of 2...♜b4 3.♞h4+ ♙c5 (3...♜b3 4.♞h3+) 4.♞h5]

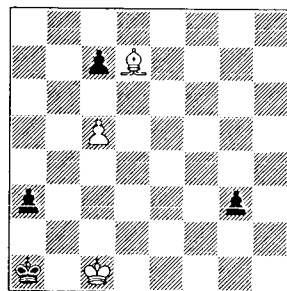
B) "Het beste van Teletekst" (Harm Benak)

1) Nr.6 van A. & K. Saritsjev is na 1.g3+ ♙xg3 2.♙c1+ ♙g4 3.♙h1 ♞b1 4.♙g2 ♙e5! gewonnen voor zwart, op grond van analyses van Missiaen. Zie Roycroft, *The Chess Endgame Study*, p.207 [HvdH: en de bijdrage van Walter Veitch elders in dit nummer!].

2) Inderdaad is nr.7 van Bondarenko nevenoplosbaar; bovendien in deze n.o. nog een dual: 9.♙f1 naast 9.♙xe3. Wie corrigeert deze studie? Mogelijk is b.v. ♙f2, ♙a1, f4; ♙h1, a5, f7, h2; 1.♙f6 2.f4 3.f5 4.♙f1; maar dan kan ♙f1 ook vroeger gespeeld worden.

[HvdH: Zie de volgende studie van Mugnos en Carlsson uit Fi-

nales *Artísticos Razonados* (Madrid 1976)]



2) Wit speelt en wint

1.♙c6 (1...♙h3? a2 2...♙g2 c6!) 1...a2 (1...g2 2.♙xg2 c6 3.♙d5 a2 4.♙c2 cxd5 5.c6 d4 6.c7 d3+ 7.♙xd3) 2.♙c2! g2 3.♙xg2 c6 4.♙d5 (4.♙b3? ♙b1 5.♙c4+ ♙a1 6.♙xc6 ♙b1 7.♙c4+ ♙a1) 4...cxd5 5.c6 d4 6.c7 d3+ 7.♙xd3 ♙b2 8.c8♙ a1♙ 9.♙c3+ ♖a2 10.♙c4+ ♖a3 11.♙a6+ ♖b2 12.♙b5+ ♙c1 13.♙c5+ ♖b2 14.♙b4+ ♖a2 15.♙c2

C) "(Un)solved Mysteries" (Harm Benak)

1) nr.21 van Troitzky is een winststudie. In zijn 500 *Endspielstudien* uit 1924 geeft hij de stand: ♙h6, ♙d2, ♙d4; ♙a1, ♙b2, a2, a6.

[HvdH: zie ook "UM" elders in dit nummer].

D) "In Memoriam G.Kasparjan" (Harold van der Heijden)

1) Alain Pallier: studie nr.4 [=0047.10e4c8] is van S.Kasparjan (en S.Varov).

[HvdH: hierover is geen twijfel; een fout van mij].

Boekpresentatie: Pawn Promotion

door Harold van der Heijden

(presentatie tijdens ARVES-bijeenkomst te Delft, 27 april 1996).

Ondanks dat iedereen altijd beweert dat het uitgeven van een boek veel meer tijd kost dan je vooraf denkt, was ik daar wat sceptisch over. Het boek van het jaar 1995. Dat zou ik gemakkelijk af kunnen hebben in de zomer van dat jaar. Ik had het meeste materiaal al verzameld en de studies zaten immers in m'n computer. Ook had ik de ruwe schets van de indeling al in het hoofd. Eventjes een paar weekjes hard werken en klaar is Kees. Toch? Nee, dus. Om te beginnen had ik mezelf als tegenstander. Geschoold en werkzaam als onderzoeker in een laboratorium ben ik geneigd om ook op het gebied van eindspelstudies alle feitjes te willen weten, en die vervolgens ook nog op te schrijven. 'Voor de volledigheid', denk ik dan. De beste schaakschrijvers pikken juist de krenten uit de pap, overgieten die met een smeug woorden-sausje en laten de rest voor wat het is.

Maar voor deze slechte eigenschap had ik al een prachtige oplossing bedacht. Dit boek is het eerste eindspelstudieboek met een computer-disk. De krenten in het boek, en de pap op fop, zogezegd.

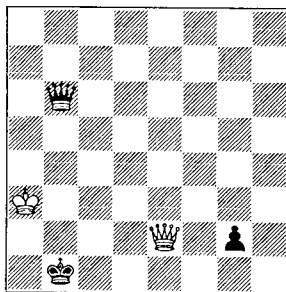
Maar bij hoofdstuk 1, met name

de historische paragraaf, liet ik me weer helemaal gaan. Ik kon gerust een hele week kostbare tijd besteden aan de vraag wat de voorletter, liefst voornaam, was van ene Saul die toch echt al ruim driehonderd jaar dood is, en me dat echt niet meer kwalijk zou nemen als ik niet zou hebben ontdekt dat hij Arthur heette. Maar na enige tijd hervond ik mezelf en durfde het zelfs aan enkele open vragen te laten liggen.

Mijn boek gaat over Toren- en Loperpromoties in Eindspelstudies en partijen.

De partijen

Het boek was nog niet een dag naar de drukker, of René Olthoff bezorgde me al een partij met een torenpromotie die natuurlijk in het boek had gemoeten:



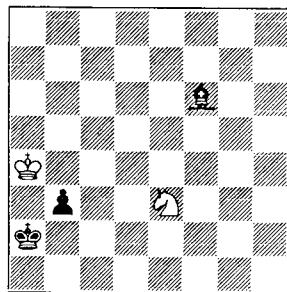
1) Zwart aan zet

In deze stelling uit de partij Khamlojev - Gurin, Simferopol

1958 wint zwart hier natuurlijk eenvoudig met een schaakje, gevolgd door promotie. Echter, hij raakte hier de pion en zag toen tot zijn schrik dat op 1...g1 ♖?? 2. ♖d1+!! ♖xd1 pat! volgt. 'Aha', dacht hij, 'een toren dus', en voerde de zet met veel aplomb uit: 1...g1 ♗. Maar toen volgde verrassend 2. ♗b5+!! ♖xb5 met opnieuw pat!

Gelukkig kon de meest studierichtige minorpromotie in een partij tot nu toe nog net wel in mijn boek. Op 4 november 1995 gespeeld in het Verenigd Koninkrijk (Bristol). Je zal maar net je boek in handen hebben en dan geconfronteerd worden met zo'n fraaie pot:

Na een ongeloofelijk slechte partij, het betreft hier bepaald geen meesters, waren Boniface en Pugh toch nog in een materieel verrassend gelijke stelling beland:

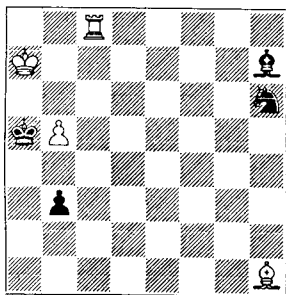


2) Zwart aan zet

Pugh speelde hier 1...b2, waarna Boniface de sluwe zet 2.♖d1! produceerde. Nu faalt 2...b1♗ of 2...b1♘ op 3.♖c3+ ♕xc3 pat. Een paardpromotie is ook niet voldoende voor de winst, echter het gespeelde 2...b1♕!! wel. Het eindspel 2B-S is volgens de bekende computer-analyses van Thompson in het algemeen gewonnen (ook deze stelling). De partij eindigde overigens vele zetten later in remise. De partijscore is mij niet bekend.

Omdat de winst in dit eindspel nog niet zo lang bekend is, zijn er nog niet zo veel studies met dit idee. In de volgende hebben we echter een identieke slotstelling:

H. Kallström Tidskrift för Schack 1984



3) Wit aan zet wint

1.♖c3 b2 2.♘b3 b1♗ 3.♕xb1
♕xb1 4.b6 ♕c4! 5.♕xe4 ♖f7
6.b7 ♖d8 7.b8♕!

De Studies

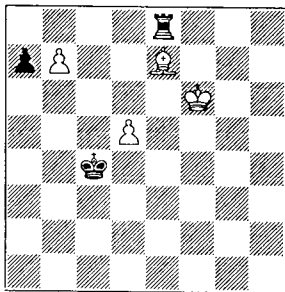
Zo hebben we dan de eerste eindspelstudie gezien, en dat is natuurlijk ook het hoofdonderwerp van mijn boek.

De eerste keer werd dat gereali-seerd door Ignazio Calvi, die dan ook op de kaft van het boek staat afgebeeld. Zijn verhaal, en zijn studies natuurlijk, kunt u vinden in het boek.

Wie mocht denken dat het gebied van de Toren- en Loperpromoties is uitgeput, die vergist zich. Ik wil u graag één voorbeeld demonstreren. Als voorkennis is daarbij het volgende vereist: Ik heb de Paard-promoties grotendeels uit het boek geweerd, omdat paardpromoties volgens mij meestal geen echte minorpromoties zijn. Men kiest voor het paard vanwege de extra eigenschappen t.o.v. de dame, in plaats van de mindere mogelijkheden t.o.v. een dame, zoals bij een loper- of toren-promotie wel altijd het geval is.

Toch is een paardpromotie soms wel degelijk een echte minorpromoties. Kijkt u eens naar de volgende studie:

C. de Feijter Volksgazet 1960



4) Wit speelt en wint

1.d6 ♖b5 2.d7 ♘h8 3.d8♗
♕xd8 4.♕xd8 ♖a6 en nu is toren- of dame-promotie pat, maar

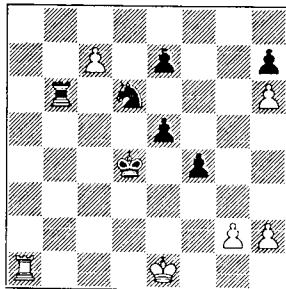
ook een extra loper op de zwarte velden is niet winnend. Echter als wit een paard kiest dan wint het resterende eindspel wel! 5.b8♖+ ♖b7 6.♖d7 ♖c8 7.♖c7. Bedenk, dat hier niet wordt gekozen voor een paard omdat die toevallig schaak geeft; maar alleen omdat het niet de verticale lijn beheerst, en omdat het resterende eindspel wel wint!

Na deze introductie wil ik u de Valladao-task voorstellen. Die task is genoemd naar de Braziliaanse componist J. Valladao Monteiro, die in 1964 een tweezet publiceerde, waarin alle bijzondere schaakzetten: de rochade, en-passant-slag en promotie, voorkwamen.

Naar mijn idee zou dit thema verder ingeperkt moeten worden tot de minorpromotie, nee, de échte minorpromotie. Tot mijn verbazing bleek geen enkele studie met dit thema te bestaan; we moeten het doen met paardpromoties.

Het volgende voorbeeld heeft zo zijn charmes:

A. Kurjatnikov Shakhmaty Riga 1988



5) Wit speelt en wint

Wit wint met 1.0-0-0!, want na 1.fxd1+ ♖e3! 2.fxd6 exd6 3.c8♖h1 wordt wit matgezet; dat lukt niet als de witte koning op c1 staat. 1...♖e5! Maar de witte koning op c1 geeft zwart een nieuwe remisekans: 2.fxd6! ♔xd6 Want nu faalt 3.c8♖? op 3...fxc6+. Dus 3.c8♖+! ♔e7 4.♙xb6 ♔xb6 Nu staat de zwarte koning juist ver genoeg weg: 5.g4! fxg3 en passant! 6.hxg3 ♖e6 7.g4 ♔d7 8.g5 ♖e8 9.g6 ♖f8 10.gxh7 en wint.

[Marcel van Herck schreef me enkele dagen later dat hij al tijdens de demonstratie zag dat zwart toch remise kon maken met 4...f3! Wit moet nemen, waarna zwart alsnog het paard eraf mept. Nu kan wit geen vrijpion meer maken op de koningsvleugel; remise is onvermijdbaar!

Bovendien liep ik Van Herck een week later tegen het lijf tijdens het Brabantse stedentoernooi in Tilburg, en meldde hij onder het motto: 'ik lever geen half werk' dat de studie eenvoudig was te corrigeren door de zwarte pion van f4 naar h4 te verplaatsen. Weerlegging kan niet meer, en en-passant zet blijft behouden. Keurig!]

Zoals gezegd ontbreekt een echte Valladao in studies. Bij deze wil ik de leden van ARVES uitdagen om een dergelijke studie te componeren! [Voor de volgende mij beste inzending voor *EBUR* loof ik bij deze een boek-

prijs uit: Oskam's vertaling van Herbstman's *Schaakpartij en Compositie* (1948) dat toch al gauw ruim 5 tientjes 'doet' in antiquarische schaakboekhandel. De flap om de kaft is een tikje gehavend, de rest van het boek is in perfecte staat. Uiterste inzenddatum: 1/9/1996.]

Tot slot schotelde ik de aanwezige leden nog een aantal leuke studies voor, die u echter met hetzelfde commentaar ook in het boek kunt vinden.

Dit boek is het eerste eindspelstudieboek dat vergezeld gaat van een dsikette met daarop een verzameling studies. Tijdens de bijeenkomst demonstreerde René Olthof het bijbehorende programma.

epiloog

[Sinds de publicatie van mijn boek heb ik nu al een grote hoeveelheid aanvullingen op diverse onderdelen van het boek. Een korte opsomming:

Walter Stoffelen stuurde een stapel fotokopieën met artikelen over minorpromoties.

Huib Roest van Interchess vond nog een partij met minorpromotie.

Mihail Marin uit Roemenië onttrafelde het mysterie Stancia - Mozes.

GIM Ian Rogers uit Australië en Alain Pallier uit Frankrijk attenderden me op het heroemde fragment Depasquale - Chan, en inmiddels ben ik via internet ook met Chris Despaquale himself in contact gekomen, en gaat de zoektocht verder naar K.K.Chan in Hong Kong. Er kleeft namelijk nog een luchtje aan deze zaak...

Dan Timothy Whitworth uit Engeland met belangwekkende vertalingen uit de poolse boeken van Rusinek omtrent diens 3/4 AUW in een remise-studie.

Alain Pallier had ook nog de volledige notatie van Reshko-Kaminsky.

Leuk is ook de bijdrage van Joachim de Arriaga uit Spanje die me attent maakte op de eerste Dame-promotie.

Voorlopig als laatste ARVES-lid Peter Boll die aantoonde dat ik me beter had kunnen beperken tot de eindspelstudies, want hij vond in zijn database van bijna 1 miljoen (!!) partijen nog vijftien (!!!!!!!!!!!!!!!) 'nieuwe' partijen met relevante Loper- of Toren-promoties.

Deze en andere gegevens die ik ongetwijfeld nog zal ontvangen zal ik verwerken in een uitgebreid artikel dat in het volgende nummer van *EBUR* gepubliceerd zal worden.]

Inhoudsopgave 8e jaargang nummer 2

		pag
Redactioneel	Harold van der Heijden	1
4324 - part 1	Alain Pallier	2
4324 - part 2	Harold van der Heijden	7
(Un)solved Mysteries	Harm Benak	9
Dead, But Won't Lie Down	Walter Veitch	10
Oproep en Mededelingen	Jurgen Stigter	11
In voorbereiding: 'N.Cortlever'	Harrie Grondijs	11
Cassidy's Pionneneindspel	Harold van der Heijden	12
Boekbespreking: <i>Endgame Magic</i>	Harold van der Heijden	13
Kubbel's Rochade	Harold van der Heijden	15
Herhalingsoefeningen (2)	Wouter Mees	16
Over <i>EBUR</i> 8/1	Wouter Mees	17
Boekpresentatie: Pawn Promotion	Harold van der Heijden	19